

Studij učenja na daljinu

Distance Learning.
Studiranje sopstvenim
tempom. Studiranje uz
posao.

Šta je sve potrebno

15

Provjera znanja i komunikacija

14

Nastavni materijali

13

Plan odvijanja nastave

10

Prednosti studiranja na daljinu

08

Vrste studija

07

Distance Learning vs tradicionalno učenje

07

Distance Learning

04

Ekonomski fakultet / Tradicija inovacije u nastavi

03

Sadržaj

Uredila:
Amra Rizvić, MA

Dizajn & grafičko uređenje
www.poetapista.com | Poeta Pista

Fotografije na str. 3 i 12
Mehmed Akšamija

Ekonomski fakultet

Ekonomski fakultet u Sarajevu je sa svojom tradicijom, međunarodnom orijentacijom, zalaganjem nastavnog kadra i jasnom vizijom menadžmenta, postao lider u oblasti obrazovanja i naučno-istraživačkog rada na području ekonomskih i poslovnih nauka u Bosni i Hercegovini.

Osnovan je 1952. godine i u prvu generaciju upisano je 105 redovnih i 129 vanrednih studenata, dok danas Fakultet obrazuje više od 7.000 studenata na svim studijima i odsjecima.

Cjelokupni period od osnivanja Fakulteta karakterizira intenzivan razvoj usmjeren na povećanje kvaliteta nastave i obrazovnog procesa, kao i njegovo osavremenjivanje.

Jedna od sala za video konferencije

2000.

Layola University Chicago i EFSA upisuju nekoliko generacija studenata iz BiH koji putem Interneta završavaju specijalizirane kurseve iz kompjuterskih nauka

2002.

Distance Learning se koristi kao podrška klasičnoj nastavi, čime su svi nastavni materijali dostupni putem Interneta.

2006.

Pokrenut novi program studiranja koji je omogućio svim zaposlenim osobama, ali i svim studentima kojima odgovara fleksibilan način studiranja studiranje putem Interneta – učenje na daljinu. Sistem koristi kombinovani model klasične edukacije u učionici i distance learning edukacije putem Interneta.

2010.

Nastavni materijali unapređeni u vidu audio snimaka, interaktivnih i multimedijalnih materijala. Do sada upisano oko 1.200 studenata iz BiH i zemalja regiona.

1999.

Ekonomski fakultet u Sarajevu je u Centru za menadžment i informacione tehnologije imao prvi interaktivni distance learning program

3

Distance Learning Studij

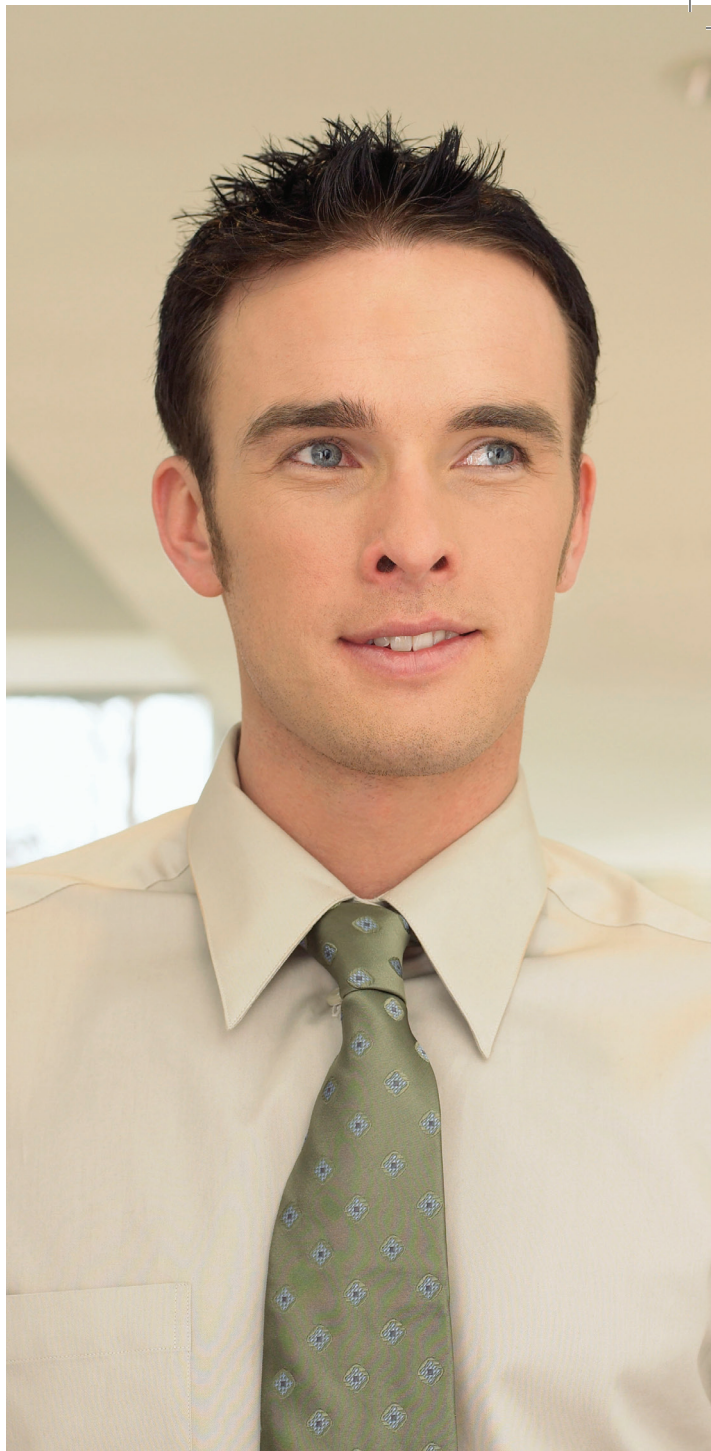
Distance learning

Distance learning pruža studentima koji nemaju vremena da prate nastavu u učionici savladavanje gradiva uz mogućnost učenja u vremenu kada njima najviše odgovara. Ovaj oblik obrazovnog procesa se, u posljednjih dvadesetak godina zahvaljujući prije svega brzom razvoju informacionih tehnologija, računara i računarskih mreža, pridružio, ili je skoro u potpunosti zamijenio ranije poznate metode obrazovanja. Ogroman značaj u ekspanziji ovog oblika obrazovanja ima internet, kao globalna računarska mreža koja je riješila kako pitanje brzog i relativno jeftinog povezivanja veoma udaljenih učesnika, tako i prevazilaženje tehničkih, jezičkih i drugih barijera u obrazovnom procesu.

Sve veći broj studenata u svijetu značajan dio svojih studijskih obaveza obavlja kod kuće ili na poslu, koristeći sadržaje s Interneta koji su upravo za njih pripremljeni i oblikovani tako da ih vode kroz proces učenja i savladavanja nastavnog gradiva. Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu je 2002. godine počeo ovakav vid učenja, gdje su studenti preko web sistema dobijali dodatne materijale od strane profesora. Pored toga, ovaj sistem služio je profesorima i drugim studentima za dobijanje dodatnih objašnjenja, razmjenu

informacija i rad na zajedničkim zadacima.

U školskoj 2006/2007. godini pokrenut je DL sistem rada koji u potpunosti korespondira sa tradicionalnom (in-class) nastavom. Studij tradicionalne nastave i DL nastave za studente dodiplomskog studija smatraju se jednako kvalitetnim i imaju istu vrijednost, kako u daljnjem školovanju, tako i na tržištu rada.

Distance learning, kao novi vid učenja, pruža studentima koji nemaju vremena da sjede u učionici i na taj način prate svakodnevna predavanja, da savladaju gradivo uz mogućnost učenja u vremenu kada njima najviše odgovara.

Distance learning vs. tradicionalno učenje

Brojne su prednosti online edukacije. Da biste jasnije uočili razlike između distance learninga i tradicionalnog načina učenja, lakše odabrali onaj koji Vam pruža više i kojim postizete bolje rezultate, uradili smo za Vas uporedni prikaz.

	Distance learning	Tradicionalno učenje
Nezavisnost od mjesta održavanja nastave	✓	
Nezavisnost vremena održavanja nastave	✓	
Mogućnost samoorganizovanja vremena za učenje	✓	
Diskusije sa drugim studentima 24/7	✓	
Konsultacije sa nastavnikom iz udobnosti vaše kuće	✓	
Tehnička podrška	✓	✓
Tutorijali	✓	✓
Tekstovi za čitanje	✓	✓
Multimedijalni materijali	✓	
Lista dodatnih resursa za učenje	✓	✓
Neograničeno ponavljanje gradiva	✓	
Kvizovi i drugi materijali za provjeru znanja iz svakog predmeta	✓	
Projekti i seminarski radovi	✓	✓
Lokacija za učenje na internetu	✓	
Trenutna dostupnost rezultata	✓	
Rječnik pojmova i baza često postavljanih pitanja	✓	
Diploma o završenom školovanju	✓	✓

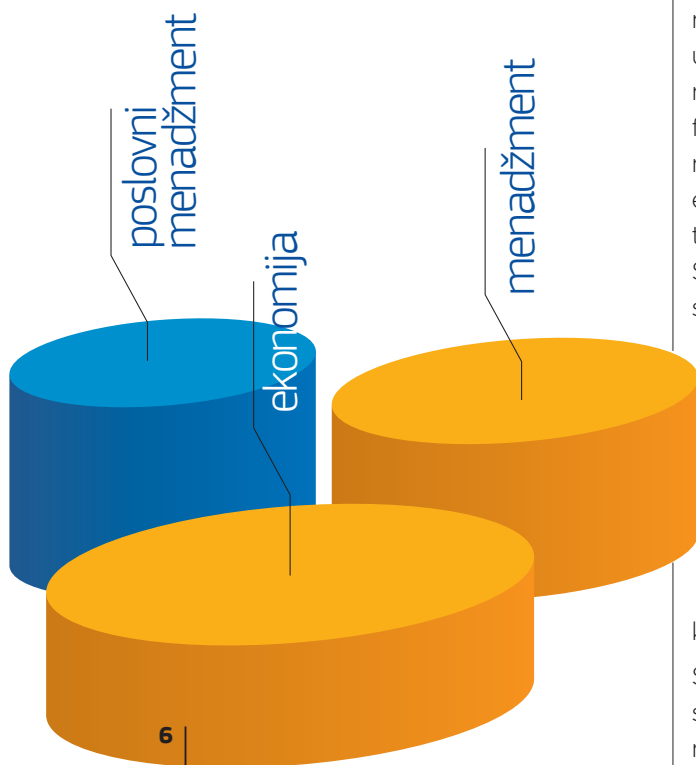
Ukoliko upišete Distance Learning studij, kao i klasični studij na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, dobijate status redovnog studenta, a po završetku školovanja zvanje BSc (Bachelor of Science), a ovisno o vašim preferencijama možete upisati studij Ekonomije i menadžmenta ili studij Poslovnog menadžmenta.

Trogodišnji - "fakultetski" ili "akademijski" studij sa dva odsjeka

a) Ekonomija / Economics

Studij Ekonomije ima za cilj da obrazuje stručnjake za različite aspekte bavljenja ekonomskom naukom u područjima koja izlaze iz domena klasičnih poslovnih funkcija, odnosno preduzeća kao poslovnog sistema. Ovdje se prije svega radi o poslovima kao što su: empirijska ekonomska istraživanja, mikro i makro-ekonomske analize, mikro i makro-ekonomsko modeliranje, predviđanje ekonomskih tokova, uloga države u sferi ekonomije, poslovi Centralne banke, osiguravajućih kompanija, penzionih fondova, savjetodavne uloge pri zakonodavanju i izvršnim tijelima vlasti i sl. Pored klasičnih ekonomskih znanja, ovi studenti se kroz kvantitativne predmete (Matematika za ekonomiste, Statistika u ekonomiji i menadžmentu, Matematičke metode za ekonomiste, Ekonomska analiza) i odgovarajuće softvere obrazuju za korištenje analitičkih metoda i tehnika u makroekonomskoj analizi i modeliranju. Nakon zajedničkih predmeta, obaveznih predmeta odsjeka, student ima priliku da bira jedan od sljedećih smjerova: Globalna ekonomija, Ekonomska analiza, Ekonomija javnog sektora, Ekonomija Evrope, Makroekonomski menadžment, Makrofinansijski menadžment.

Studij završava diplomskim radom, a u zavisnosti od zakonskog rješenja, odnosno rješenja na nivou Univerziteta u Sarajevu, koristit će se zvanje BSc (Bachelor of Science) ili BA (Bachelor of Arts). Nakon završenog studija student se može odmah upisati na magistarski ili MBA studij.

6

b) Menadžment / Management

Ovaj program je namijenjen onima koji žele kombinirati analitička znanja ekonomije i biznisa sa praktičnim znanjima i vještinama menadžmenta. Polaznici ovog studija treba da budu ne samo budući menadžeri već i tzv. poslovni analitičari sa odličnim poznavanjem logike odvijanja poslovnih procesa.

Program pruža osnovna znanja iz ekonomije, biznisa i menadžmenta, a zatim osigurava menadžerska znanja i alate u pojedinim područjima kao što su: marketing menadžment, finansijski menadžment, menadžment ljudskih resursa, strateški menadžment, operacijski menadžment, informacijski menadžment itd.

Na ovom studiju predviđeni su slijedeći smjerovi: Marketing menadžment, Menadžment i organizacija, Međunarodni biznis, Menadžment i informacijski sistemi, Finansijski menadžment i Računovodstvo i revizija.

Studij završava diplomskim radom, a u zavisnosti od zakonskog rješenja, odnosno rješenja na nivou Univerziteta u Sarajevu, koristit će se zvanje BSc (Bachelor of Science) ili BA (Bachelor of Arts). Nakon završenog studija student se može odmah upisati na magistarski ili MBA studij.

Poslovni menadžment

Ovaj studij ima za cilj da profilira buduće ekonomiste koji će raditi u tipičnim poslovnim funkcijama savremenog poslovanja kao što su: marketing, komercijala, računovodstvo, poslovne finansije, ljudski resursi, poslovna informatika i sl. Za razliku od prethodno navedenog studija Menadžmenta, ovaj studij ima za cilj da studentima pruži osnovna ekonomska i poslovna znanja u obavljanju klasičnih poslovnih funkcija.

Ovi kadrovi, nakon sticanja određenog iskustva u struci i uz dodatnu naobrazbu iz područja analitičkih metoda, mogu nastaviti MBA/MSc studij koji ih profilira u menadžere različitih specijalnosti.

Na ovom studiju predviđeni su slijedeći smjerovi: Bankarstvo i osiguranje, Menadžment, Marketing, Razvoj poslovnih informacijskih sistema, Računovodstvo i revizija i Turizam.

Studij završava diplomskim projektom, a u zavisnosti od zakonskog rješenja, odnosno rješenja na nivou Univerziteta u Sarajevu, koristit će se zvanje BSc (Bachelor of Science) ili BA (Bachelor of Arts). Nakon ovog studija student može upisati MBA ili magistarski studij uz uslov da ima 2 godine radnog iskustva (prije ili poslije studija) i da prije upisa položi razliku iz predmeta: Matematika za ekonomiste, Statistika u ekonomiji i menadžmentu i Matematske metode u ekonomiji.

Učenje na daljinu omogućava stalno učenje putem interneta, gdje se studenti profesionalno usavršavaju, vlastitim tempom, na mjestu i u vremenu koje sami odaberu. Studenti prolaze kroz materijal za učenje onom brzinom i onoliko puta koliko žele.

Obrazovne institucije u BiH i regionu tek počinju koristiti internet u svrhu predavanja i prenošenja informacija kako u sklopu klasične nastave, tako i u kontekstu nekih oblika učenja na daljinu. Dok se u BiH počinje sa integracijom savremenog načina učenja- učenja putem interneta u klasičnom obrazovanju, Ekonomski fakultet u Sarajevu ima dugogodišnju tradiciju u ovakvom načinu organizovanja nastave.

Prednosti ovakvog načina studiranja su

Plan, program i zvanje u skladu sa bolonjskim principima – studij putem distance learning programa je usklađen sa pravima i pravilima Bolonjske deklaracije

Mjesto učenja može se odabrati i prilagoditi potrebama učenja uz rad ili odabranim stilom života (uči se na poslu ili od kuće, iz hotela ukoliko ste na službenom putu), te primijeniti naučeno u kontekstu svog radnog okruženja

Smanjenje troškova smještaja i transporta (obzirom da student veći dio svojih obaveza obavlja kod kuće ili na poslu)

Odabiranje svog načina učenja – aktivno ili pasivno učenje, različite vrste interakcije: “klasični” pisani materijal uz vođenje vlastitih bilješki, interaktivne simulacije, diskusija sa ostalim studentima (e-mail, forum, chat).

Istovremeno stalni kontakt sa informacionim i komunikacionim tehnološkim okruženjem doprinosi razvoju kreativnih sposobnosti i savladavanju specifičnih praktičnih vještina potrebnim za buduću razvoj karijere (brzog tipkanja, istraživanja interneta i samostalnog rada i online socijalizacije i komunikacije)

Konciznost izabranog materijala i standardizovane procedure korištenja tekstova, audio zapisa i multimedijalnih sadržaja. Online materijali se mogu modernizirati, te studenti mogu odmah uočiti promjene

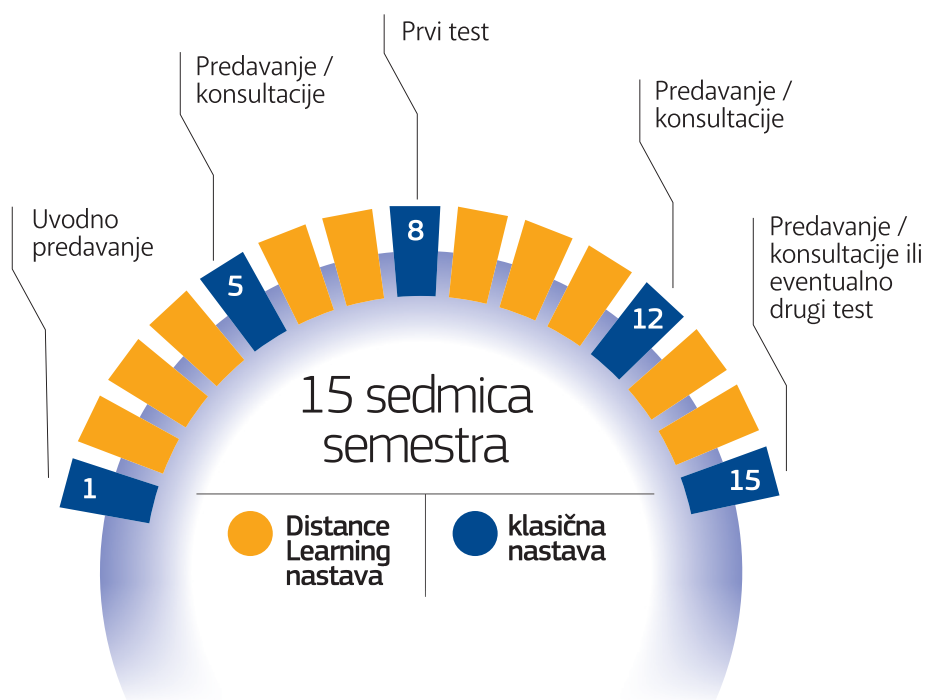
Studenti mogu koristiti internet da bi pristupili najnovijim i relevantnim nastavnim materijalima, te komunicirati sa stručnjacima iz područja koje proučavaju, a kada su nastavni materijali dostupni na internetu, predavač studente lakše upućuje na informacije, uzimajući u obzir njihove potrebe

Povezivanje i upoznavanje sa studentima iz drugih gradova i regiona, te stvaranje dobrih poslovnih mreža.

Učenjem na daljinu je omogućen još jedan način sticanja znanja i kompetencija neophodnih za pronalaženje sve dinamičnijih poslovnih rješenja.

Plan odvijanja nastave

na DL studiju

Nastava na distance learning studiju je organizovana po semestrima kao i klasična nastava. Svaki semestar traje 15 sedmica nastave. Od ukupnog broja sedmica, studenti ovog studija dolaze na klasičnu nastavu koja se odvija u učionici (in class) u 1., 5., 8., 12. i 15. sedmici nastave, a u toku ostalih sedmica u semestru, student prati nastavu putem interneta (online).

Tih pet sedmica koje student provede na Fakultetu služe za upoznavanje sa predmetom, predmetnim profesorom i asistentom, načinom rada u predstojećem semestru, kao i za konsultacije oko materije koju nisu mogli savladati putem interneta, te pristupanje parcijalnom i finalnom ispitu.

Ostatak nastave (10 sedmica kojima student pristupa putem interneta) je u potpunosti prilagođen studentima. Materijali su kreirani i organizovani tako da student može lako da savlada gradivo. Postoje različiti načini ocjenjivanja znanja putem interneta (testovi, diskusije na određenu temu, zadatke, studije slučajeva, seminarski radovi), ali postoje i testovi za samostalnu provjeru znanja iz određenih oblasti.

Od ukupnog broja sedmica, studenti ovog studija dolaze na klasičnu nastavu koja se odvija u učionici (in class) u 1., 5., 8., 12. i 15. sedmici nastave, a u toku ostalih sedmica u semestru, student prati nastavu putem interneta (online).

Knjige iz biblioteke i knjižare

Za sve predmete dostupna je adekvatna literatura koju studenti mogu posuditi iz Bibliotečko-informacionog centra. Pored toga, studenti upisani na DL studij dobijaju pristup online biblioteci knjiga (ebiblioteka.efsa.unsa.ba)

Audio prezentacije sa predavanja

U svrhu što kvalitetnijeg izvoda online nastave, naši profesori su uz pomoć DL tima za studente distance learning studija, kreirali audio prezentacije koje su 24 sata dostupne studentima putem interneta u vrijeme koje im odgovara. Audio prezentacije obuhvataju gradivo predviđeno nastavnim planom i programom za tekući semestar.

Sažeci i tekstovi

Služe kao dodatni materijali koje studenti koriste prilikom pripreme ispita. Radi se o tekstovima i sažecima koji prate određenu tematiku, a od velike su pomoći studentima i u izradi seminarskih radova.

Flash lekcije

Tabla i kreda su nekada zaista neophodni da bi se neki problem objasnio. Ipak, DL student je student nove, savremene generacije. Animirani grafikoni, dijagrami i sheme dio su flash lekcija koje će pomoći DL studentu da savlada gradivo.

Nastavni materijali

Fakultetska biblioteka

Obzirom da studenti DL studija većinu predavanja prate putem interneta, nastavni materijali su organizovani i struktuirani tako da mogu lako savladati gradivo. Dio materijala koji se nalazi na internetu ulazi u strukturu ocjene, a ostali materijali su tu kako bi student provjerio svoje znanje.

Članci

Svakodnevno, profesori Ekonomskog fakulteta su autori stručnih tekstova koji se objavljuju u raznim medijima. Kao i sažeci i tekstovi, dostupni su studentima kao dodatni materijali za učenje ili za izradu seminarских radova.

Kvizovi

Studenti će imati priliku da izvrše samoprovjeru znanja putem online kviza. Kviz sadrži pitanja iz do tada predenog gradiva koja će imati formu dihotomnih (da/ne) i multiple choice (a,b,c) pitanja. Odmah po završetku izrade kviza studenti mogu vidjeti svoje rezultate.

Zadaće

Svaka zadata se sastoji od pitanja koja se odnose na teoretski dio predenog gradiva i problemskih pitanja koja se odnose na situaciju predstavljenu u pripadajućem slučaju iz prakse. Domaće zadatke imaju određeni udio u konačnoj strukturi ocjene studenta.

Online diskusije

Tokom neke od sedmica koja je rezervisana za online nastavu studenti će moći pristupiti online diskusiji. Studenti se mogu javiti na diskusiju sa svojim odgovorima, prijedlozima i komentarima u zavisnosti od toga šta se bude zahtijevalo kroz online diskusiju.

Slučajevi

Metoda učenja pomoću slučajeva predstavljala metodu izvođenja nastave uz upotrebu studija slučajeva kroz koje studenti trebaju razviti vlastitu oštroumnost, unaprijediti način razmišljanja, sposobnost diskusije i analitičke vještine za rješavanje problema unutar datog predmeta proučavanja.

Seminarски rad

Stručni rad koji sadrži samostalnu stručnu obradu određene tematike iz nastavnog programa. Svrha seminarског rada je u proširivanju i produbljivanju teoretskog i praktičnog znanja iz određene oblasti, razvijanju sposobnosti korištenja različitih izvora podataka, te usavršavanju vještine pisanja. Izradom seminarског rada student stiče prva iskustva u pisanju stručnih i naučnih radova. Sve konsultacije i dostavljanje seminarских radova se obavlja putem elektronske pošte.

Provjera znanja i komunikacija

Student u distance learning sistemu sam bira predmet, dinamiku i vrijeme učenja.

Predmeti se sastoje iz određenog broja nastavnih modula, čije otvaranje i praćenje je vremenski proizvoljno od strane svakog studenta. Polaganje ispita se obavlja na klasičan način (sredinom i krajem semestra; uobičajno u toku jedne sedmice), na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu u predviđenim ispitnim rokovima u učionici uz identifikaciju i u prisustvo nastavnika.

Obzirom da je studij učenja na daljinu redovan studij Ekonomskog fakulteta u Sarajevu, provjera znanja mora biti u skladu sa bolonjskim principima tj. podrazumijeva kontinuiran rad u toku semestra (polaganje parcijalnih ispita, izrada kvizova i seminarskih radova i sl.)

Komunikacija se vrši na razne načine:

- Na svakom predmetu student ima mogućnost da u bilo koje vrijeme postavi pitanje na forumu, a predmetni profesor i asistent odgovaraju u što kraćem roku na to pitanje.
- Svake sedmice, postoje online konsultacije (u formi chata) u unaprijed zakazanom terminu u trajanju od sat vremena, gdje studenti mogu odmah dobiti odgovor na postavljeno pitanje.
- Pored toga mogu poslati e-mail ili zvati telefonom profesora u kabinet.
- Dolaskom u kabinet i razgovarati sa profesorom uživo u vrijeme konsultacija.

Tehnički zahtjevi

Neophodan softver

- Mozilla Firefox 3.0 (besplatan) ili Internet Explorer 7.0
- Open Office 3.0 (besplatan) ili Microsoft Office '97
- Adobe PDF reader (besplatan)
- Flash player (besplatan)

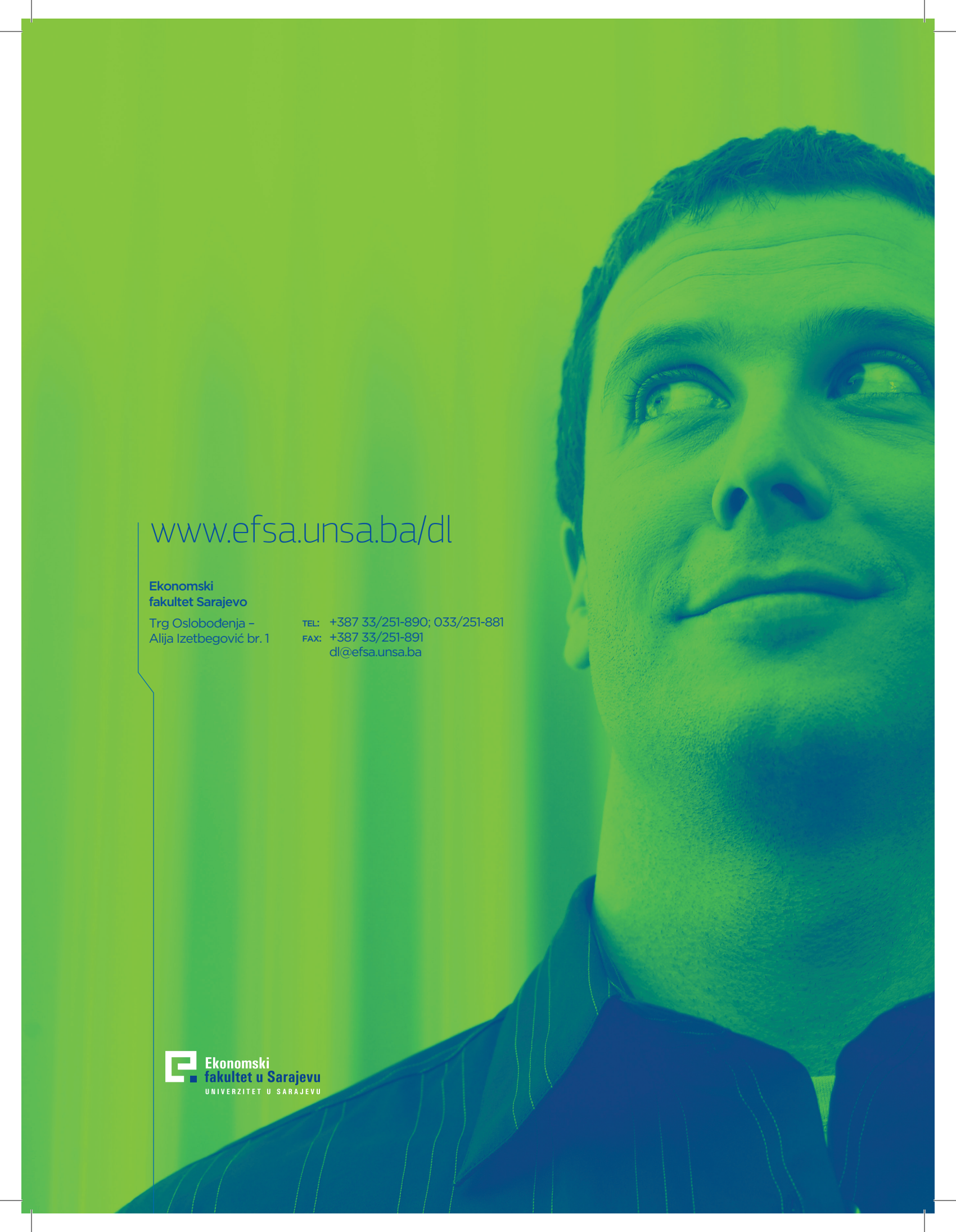
Neophodan hardver

- Računar (minimalno Pentium 4, 512 MB RAM-a)
- Internet pristup (preporučujemo ADSL ili kablovski)

Ekonomski fakultet Vam obezbjeđuje

- E-mail account pri upisu na Ekonomski fakultet
- Računarske sale sa brzim pristupom za download
- Prostor i vrijeme za vježbe
- Telefonsku i e-mail tehničku podršku

www.efsa.unsa.ba/dl

**Ekonomski
fakultet Sarajevo**

Trg Oslobođenja –
Alija Izetbegović br. 1

TEL: +387 33/251-890; 033/251-881
FAX: +387 33/251-891
dl@efsa.unsa.ba